

ACILARIN və TƏƏSSÜFLƏRİN POEZİYASI

(Məlahət Yusifqızının 60 yaşına)

Onu cəmi bir şeiri ilə tanımışam, qəti olaraq "şairdir" demişəm. "Bu, həzin ana laylasına bənzər sicilləmə öyüd-nəsihətimdir, nədir", deyə düşünmüşəm. "Bədbinlikmi yağır axıcılığından", düşünə-düşünə ötərgi nisgil yaşamışam. "Bəs bu sonluq? Hanı ümid işığı?" Gözlədiyimi tapa bilməyəndə qəzəblənmişəm - elə onun özünün də sonda ironiya ilə, istezayla, dağlara yük olan böyük bir təəssüflə bütün hirsini-hikkəsini vərəqə düzdüyü kimi...

"Sabahkı unutmazlığımız mübarək!"

Bu şeir "Kişi əlləri" adlandırılıb müəllif tərəfindən. Başlı müsibətlər çəkmiş Azərbaycanın necə də ehtiyacı olduğu bir dövrdə şair diqqətini çəkmək istəyib, yoxsa sadəcə ehtiyac yarandığından kişi əllərini gündəmə gətirib? Kişi əlləri nə nə vaxt ehtiyac olmayıb ki?

"Bu kişi əli - babamın əli,
tumarı saçımdadı.

Bu kişi əli - atamın əli,
Qabarı hələ də yadımdadı.

Bu kişi əli - ərimin əli,
Barmaqları gözümdə, izi boğazımdadı.

Bu kişi əli - qardaşımın əli,
Parça-parça düşməyə ötürür Vətəni,
Ocağımızın başında düşməyə gözəli.

Bu kişi əli - oğlumun əli,
Böyüyənədək yaxamda, böyüdümü uzaqlarda.
"İgid oğul dayısına oxşayar!"

Bu kişi əlləri - təklənmiş əllər,
Həyatdan aldılar məni.

Bu kişi əlləri uzandı tabutuma sarı
üzü qəbriyyə kişi karvanı.
Eləmədiyinə yanan başların, ürəklərin,
Tabutuma uzanan əllərin

birliyi havasına öldüyüm gün,
və ya öldürüldüyüm gün.
Karvanınız xeyir, kişi əlləri!"
Sabahkı unutmazlığınız mübarək!"

Bu şeiri Məlahət Yusifqızı nə vaxt yazıb - vacib deyil. Əsas odur ki, aktualdır, dünən də aktualdı, düşündürücüdür, bu gün də, sabah da... Bir qadının fəryadıdır, naləsidir, üsyanıdır...

Məhsəti Gəncəvidən üzübəri tarixin sal qayalarında adlarını həkk etdirmiş qadın şairlərin hamısında bir kişi xüsusiyyəti lövbər salıb. Xurşudbanu Natəvanda da var, Nigar Rəfibəylidə də. Müasirlərimizdən Füzə Məmmədlidə də bunu görürük, elə haqqında söhbət açdığım Məlahət Yusifqızında da...

Məlahət Yusif qızı Qasımova (Abdullayeva) 25 sentyabr 1959-cu ildə Gədəbəy rayonunun Kiçik Qaramurad kəndində anadan olub. Orta məktəbi 1976-cı ildə elə öz kəndlərində başa vurub. 1985-ci ildə isə S.M.Kirov adına Azərbaycan Dövlət Universitetinin (İndiki Bakı Dövlət Universiteti) kitabxanaçılıq fakültəsini bitirib.

Əsasən, 1979-cu ildən şeirləri çap olunmağa başlayıb.

1986-cı ildən həyatını Abşeron rayonuna bağlamış, Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemində bir sıra vəzifələrdə işləmişdir. 2001-ci ildən isə Abşeron rayon MKS-ın direktoru vəzifəsində çalışır. Elə həmin vaxtdan direktoru olduğu Mərkəzi Kitabxananın nəzdində "Od parçası" ədəbi məclisini yaradıb.

Üç kitab müəllifidir. İlk şeirlər kitabı hələ Sovetlər dönəmində çapdan çıxıb. "Od parçası" kitabı 1991-ci ildə "Yazıçı", "Qədrində götür" kitabı 2007-ci ildə "Vektor", "Gözlədim yalana qədr" kitabı 2009-cu ildə "Yazıçı" nəşriyyatları tərəfindən çap olunub.

Məlahət Yusifqızı hələ tələbəlik illərindən üsyankar şeirlər müəllifi kimi şöhrət qazanmış, Bəxtiyar Vahabzadə, Xəlil Rza Ulutürk, Sabir

Rüstəm xanlı kimi azman meydan fədailərinin diqqətini cəlb etmişdir.

Həmişə belə bir düşüncə məni narahat edir. Qadın, kişili hamımızın fəxr etdiyi, adlarını qürur hissi ilə çəkdiyimiz babalarımız kim olub? Attila, Cavanşir, Babək, Şah İsmayıl, Uzun Həsən, Qoç Koroğlu, Qaçaq Nəbi kimi qol gücünə, silah gücünə yadellilərə, Azərbaycana gəc baxanlara qarşı mübarizə aparıb, Ulu Yaradandan millətə miras, pay qalmış doğma torpağı qorumaqları ilə ad-san qazanıb bəlli olmayıblarmı? İndi də onların davamçıları yoxdurmu? Bəs onda bu hirs-hikkə Məlahət Yusifqızı kimi şair qadınların-anaların qəlbindən süzülüb qələmə, ordan da ağ kağızlara necə hopur?

Məlahət Yusifqızının qələmindən süzülüb həyata vəsiqə alan ölməz şeirlərdən biri "Pişik gəzdiren oğlan" adlanır. Şeiri oxuyanda hiss edirsən ki, şair bu pişik gəzdiren oğlanı görəndə necə özündən çıxıb, "havalanıb", sanki "cinləri oyanıb", od götürüb onu.

*"De, niyə babana çəkmədin, bala?
Atanı döyüzsüz qoydu cəbhəni?
Ər yaraq oynadıb, yaraq qurşayar,
Pişik gəzdirəndən ər olmaz, yəni".*

Əlbəttə ki, cəmiyyətdə gedən cılızlaşma Vətəninin, millətinin taleyinə biganə qalmayan bir ziyalı-şair kimi Məlahət Yusifqızını da narahat etməyə bilməzdi. O, ötkəm mübarizə aparır - qələmiylə, sözüylə, sözlərinə hopmuş atəşiylə, oduyla.

*"Allah saxlasın başçıları...
Salxım-salxım yaltaqlar sallanır
hər tərəfindən.
İşdən çıxan kimi yaddan çıxıb
işbilməz olur keçmiş başçı".*

*Ona deyilən sözlər deyilir təzəsinə,
nöqtə-vergülü yerində.
Təkcə adları dəyişir çıxışların.
Təkcə adlar düşür çıxışlardan,
Zöhrab, İsrafil, Vahid, Qubad, Adil, Mirzə...
Qulağımız həsrət qalır təzə sözə.
Dilimiz açılmır məddahların yanında,
Məddahlara yazılır "fəxri" fərmanlar,*

*Fəxri dillərinə görə,
Fəxri üzlərinə görə.*

*"Fəxri" sifətlər ötürülür gələcək nəslə.
"Fəxrilər" aparır bizi sabaha.
"Fəxri" əllərdəki sükanımız,
"Fəxrilərə" verilir qara torpaqlarımız.*

*Bütün "fəxrilər" yaltaqların,
Təkcə "Fəxri ölümlər" bizimdi, həmkarlarım.
"Fəxri ölümlər" gözləyir bizi!
...Allah saxlasın başçıları!*

Xalq şairi Sabir Rüstəm xanlı Məlahət Yusifqızının "Gözlədim yalana qədər" şeirlər kitabına yazdığı "ön söz"də xüsusilə vurğulayır: "Oxuduğum bir neçə şeirindən onun simasında ədəbiyyatımıza yeni ruhlu bir şairin gəlişini sezmişdim. Elə bu şeirlərin təsiriylə Məlahət Yusifqızının bütün sonrakı yaradıcılığını izləmiş, daşdığı mənavi dəyərləri və poetikliyi ədəbiyyatımızın ümumi uğuru kimi qiymətləndirmişəm.

Barışmaz igidlik ruhuyla o, banu çiçəklərin, nigarların, sara xatunların davamçısıdır.

...Əsrlər boyu kişilərin yaratdığı problemlər bu gün dağdan ağır yük kimi həm də qadınlarımızın çiyinə düşüb.

Əslində Məlahət Yusifqızının şeirləri bu torpaqda ərlik-ərənlik əlaməti olan kişilərin bacara bilmədiklərindən doğan acıların və təəssüflərin poeziyasıdır..."

Məlahət Yusifqızı ömrünün müdriklik çağına qədəm qoyur, amma söhbət ədəbiyyatdan düşəndə yenə də öz çılğınlığını bürüzə verir. Heç kimə və heç nəyə güzəştə getmək niyyətində olmadığını ortaya qoyur, rəhbərlik etdiyi "Od parçası" məclis üzvlərinin hər birinə qarşı qəti tələbkarlıq irəli sürür.

Ümid edirik ki, hələ uzun müddət Məlahət Yusifqızı tələbkarlığı hakim mövqedə duracaq və ədəbiyyata fayda gətirəcəkdir. Onu təbrik edir və yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

60 yaşınız mübarək!

**Böyük hörmət və ehtiramla:
Əli bəy Azəri
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü**